ცნობის ფურცელი

V წ. ყოველდღიური გამოცემა კვირა-დღეების შემდეგაც.— შაბათი, 15 აპრილი 1900 წ. № 1097

გაზეთი ღირს: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ. ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე—10 კ. მეოთხეზე—5 კ. ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის" და „ცნობის ფურცლის" რედაქციაში ვანქის ქ., № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამომც. ქართველთა ამხანაგობის კიოსკში (ქვაშვეთის ეკკლესიის პირდაპირ).

რედაქცია იმყოფება ვანქის დიდ ქუჩაზე, მარტიროსოვის სახლი № 27.—ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე კვირა-უქმეების გარდა 11 საათიდან 1-ლ საათამდე. (შუადღითა).

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цновисъ-Пурцели"—„Моамбе".

ტელეფონი № 372.

პარიზის გამოფენაზე წამსვლელთა საყურადღებოდ

პარიზში ნაცხოვრები და ფრანგული ენის მცოდნე ქართველი ჰკისრულობს გაჰყვეს პარიზის მსოფლიო გამოფენის ნახვის მსურველს და სათანადო დახმარება გაუწიოს გამოფენისა და თვით ქალაქის ღირსშესანიშნავ დაწესებულებათა დათვალიერების საქმეში. იგივე ჰკისრულობს იქითობას ან აქეთობას დაათვალიერებინოს ევროპის სატახტო ქალაქები.—ადრესისა და სასყიდელის შესახებ პირობათა შეტყობა შეიძლება „მოამბე"-„ცნობის ფურცლის" რედაქციაში. (რ 0—5)

სახალხო სეირნობა
საქველმოქმედო ბაზრითურთ

«ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების» სასარგებლოდ განზრახულია გაიმართოს მაისში. შემოწირულებათა წარმოგზავნა ამ ბაზრისათვის შეიძლება კნ. ოლგა თადეოზის ასულს ჭავჭავაძესთან, ნიკოლოოზის ქუჩა, № 21. (ნ. 0—27)

წარსული წლების ჟურნალი „მოამბე" გაიყიდება შემდეგ ფასებად: 1894 და 1895 წ. წ.—შვიდ-შვიდ მანეთად და 1896, 1897 და 1898 წ. წ.—ხუთ-ხუთ მანეთად. ხოლო 1899 წ. «მოამბე» 1900 წ. ხელის მომწერთათვის ეღირება ხუთი მანეთი.

ქალაქ გარეშე მცხოვრებთ თითო წლის ჟურნ. «მოამბის» ფოსტის ხარჯათ 60 კაპ. უნდა გამოგზავნონ. ჟურნ. „მოამბის" ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію журнала „Моамбе".

ახალი ამბავი

✦ მკითხველს არა ერთხელ გაუგონია, ალბათ, რომ საუფლისწულო უწყება რამდენიმე წელიწადია აგერ შეუდგა სოფ. ჩაქვში (გურიაშია) სხვა-და-სხვა ძვირფას ხე-მცენარეების დარგვა-მოშენების საქმეს. საზოგადოებაში უფრო გავრცელდა ჩაის მოშენების ამბავი. ამას წინად გაზეთებში კიდეც დაიბეჭდა ვრცელი ანგარიში ამის შესახებ. ამ ანგარიშიდან სჩანს, რომ ჩაის ხე იხარებს გურიაში კარგად და იქ მოწეული ჩაი საპატიო ადგილს დაიჭერს რუსეთის ბაზრებზე ჩინეთისა და ცეილონის ჩაისთან ერთად... მაგრამ ჩაის კულტურა მაინცა და მაინც ხელსაყრელი არ იქნება ჩვენის ქვეყნისათვის, რადგანაც მას დიდი მოვლა-პატრონობა უნდა და კარგი ხარჯიც (ჩვენ, ქართველები კი აბა როგორ მოვეწყობით ან ერთსა და ან მეორეს!) ამიტომ ჩვენთვის უფრო საინტერესოა საუფლისწულო მამულის სხვა ცდა, სხვა კულტურის მოშენება.

„სავაჭრო-სამრეწველო გაზეთის" (ოფიციალური გაზეთია ფინანსთა სამინისტროსი) სიტყვით, სხვა-და-სხვა ძვირფას ხეებისა და მცენარების მოშენების ცდამ ჩაქვში მშვენიერი ნაყოფი მოიტანა: აღმოჩნდა, რომ გურიაში, შავი ზღვის პირად, იხარებს და ივარგებს ცხელ ქვეყნების ბევრი ძვირფასი ხე-მცენარეულობა. ამ ჟამად გადაჭრილად შეიძლება ითქვას, რომ იქ შეიძლება ვიქონიოთ კულტურა ბამბუკისა (ინდოეთის ლერწამი), ფორთოხლისა, ქაღალდის ხისა, რამის და რამდენიმე სატეხნიკო მცენარისა.

ბამბუკი საუფლისწულო უწყებამ ჩამოიტანა ჩინეთიდან და იაპონიიდან. ჩაქვში გამოდგა სხვა-და-სხვა გვარის ბამბუკი, სახელდობრ—ჩინეთის „მატკე" იაპონიის „მოოსო", „ხოჩიკუ", „კუროტკე" ანუ შავი ბამბუკი. ეს გვარები გამოსადეგნი არიან წყლის მილებისა, ხიდების და სხვა გვარ შენობებისათვის; გარდა ამისა ხოჩიკუ და შავი ბამბუკი საუკეთესო მასალაა ავეჯეულობისათვის და კალათებისათვის; ხოჩიკუ გამოდგება აგრეთვე ჭიგოთ (ხარდნათ), რაც მეტად საჭიროა ჩვენი ქვეყნისათვის, განსაკუთრებით ქართლისათვის, სადაც საამისო მასალა გამოლეულა. ჩაქვში ივარგა აგრეთვე წვრილმა ბამბუკმა—„კუმაზასმა", „ჩიკოზასმა", „იატავემ" და „კანჩიკუმ", რომელთაგანაც ბევრს რასმეს აკეთებენ, როგორც მაგალითად: ტროსტებს, ქოლგის ტარებს, ლობეს და სხ.

ყველა აქ ჩამოთვლილი ბამბუკის გვარები მშვენიერად ხარობენ ჩაქვში და დიდ მოსავალს უქადიან მცხოვრებთ. ბამბუკი ოთხ წელზე ასრულებს ზრდას და იძლევა დიდ შემოსავალს. უეჭველია, რუსეთში ბამბუკის მოთხოვნილება დიდი იქნება.

მესამე საქმე, რომელსაც დიდი მომავალი ექმნება ჩვენში, არის მანდარინის (წვრილი ფორთოხალია) მოშენება. მანდარინი—უფრო ტკბილი და ამასთანავე გამძლე და სამედოა, ვიდრე ჩვეულებრივი ფორთოხალი. ერთ დესეტინაზე სამასს ხეს შეუძლია შემოიტანოს საშუალო შემოსავალი—750 მან., თუ თითო მანდარინის ფასს $1/2$ კაპ. ვიანგარიშებთ, ან 1,500 მან., თუ ვიანგარიშებთ 1 კაპეიკს, რაიცა უფრო ნორმალური ფასია.

სანდალოზის (ლაქის) ხე ისევე კარგად ხარობს ჩაქვში, როგორც თვით ინდოეთში. რვა წელზე ამ ხიდან უკვე შეიძლება ლაქის გამოხდა. ამ ხეს შესანიშნავი თვისება აქვს: დაძველებისას მარხავენ მიწაში და ათი წლის შემდეგ იგი სრულებით ახლდება და გამოსადეგია კიდევ 20 წლის განმავლობაში. ეს ხე, გარდა იმისა, რომ იძლევა კარგ ფასიან ლაქს, მეტად სასარგებლოა რკინის გზის შპალებად.

ჩაქვშივე გამოდგნენ „ქაღალდის ხეები"; ამათი კანიდან კეთდება საუკეთესო ქაღალდი; ერთი გვარი ქაღალდის ხისა (Braussonetia papyrifera) იძლევა კარგ მასალას ბერზენტის, შპალერის, ავეჯის გადასაკრავისა და საცვლისათვის. ამ მასალისაგან გაკეთებული საცვალი კარგის თვისებისაა და ძალიან იაფადაც ჯდება.

ურიგო არ იქმნება, რომ ჩვენი აგრონომები მიაქცევდნენ თავიანთ „განათლებულს" ყურადღებას საუფლისწულო მამულის ცდას და ჩვენის ქვეყნის სხვა ადგილებშიაც გამოცდიდნენ ხსენებული ხეების და მცენარეების მოშენებას.

დალოცვილებს ევროპა მოუვლიათ, სამეურნეო მეცნიერებაც შეუთვისებიათ, მაგრამ ქვეყნისათვის გამოუდეგარნი არიან: ან მოხელეებად მიდიან, ან-და ჩააცივდებიან ვენახის საქმეს. კარგი იქნება რუტინა აიშორონ თავიდან და ქვეყნისთვის უფრო ხელ-საყრელ საქმეს მოჰკიდონ ხელი. ჩვენი ქვეყანა მდიდარია ბუნებით და, თუ ხელს გაგვანძრევთ, ჩვენც გაგვამდიდრებს, თუ არა და, ლობიოსა და სიმინდის შემცქერალთ, ყოველიფერს ჯამოგვაცლიან ხელიდან!...

✦ ამ ჟამად, როგორც უწყიან მკითხველებმა, ნავთს, რომელიც ისყიდება რუსეთის იმპერიის ბაზრებზე, დიდი ბაჟი ადევს და ამიტომ იგი ძვირობს და ნაკლებად ვრცელდება სოფლებში. ნავთის გაიაფებისთვის ნავთის მწარმოებელთა კრებამ შარშან განიზრახა შუამდგომლობის აღძვრა მთავრობის წინაშე ბაჟის შემცირების შესახებ. ამისთვის არჩეულ იქმნა კამისია, რომელმაც შეაგროვა საჭირო მასალა და შეიმუშავა პროექტი. ეს პროექტი წარედგინება განსახილველად წრევანდელს კრებას, რომელიც, როგორც უკვე ვაუწყეთ მკითხველებს, მოხდება 24 აპრილს.

✦ თელავის თვითმმართველობას შუამდგომლობა აღუძრავს სადაც ჯერ არს იმის შესახებ, რომ გადაეცეს ქალაქ თელავს წყაროებო, რომელნიც სახელმწიფო მამულებში არიან და რომელნიც საჭიროა ქალაქის წყლის მილისათვის. საგუბერნიო მმართველობა თანაგრძნობით მოჰკიდებია ამ საქმეს, ასე რომ შესაძლებელია თელავი მალე იქნას უზრუნველყოფილი წყლით.

◆ წელს, როგორც გვატყობინებენ, **გამოფენა კონკურსების** გამართვა ნება დართეს შემდეგ ქალაქებში და სოფლებში მეაბრეშუმეობისა და ნაწარმოების შესახებ: კახეთში (თელავში), ქუთაისის გუბერნიაში. ქ. ქუთაისში, ოზურგეთში, ზუგდიდში და სამტრედიაში; (მეფუტკრეობის ნაწარმოების შესახებ). სოფ. ნაგომარში იარმუკობის დროს, და ყვირილაში (მევენახეობის შესახებ).

◆ დღეს, 15 აპრილს, თომას კვირიაკის შაბათს, ტფილისის მიტროპოლიტის დომენტის, აწ უკვე აღდგენილის, დადგენილების თანახმად, მისის მაღალ-ყოვლად უსამღვდელოესობის, საქართველოს ეგზარხოსის ფლაბიანეს მიერ, მათ ყოვლად უსამღვდელოესთა ეპისკოპოსების ლეონიდისა და კირიონის თანამწირველობით სიონის საკრებულო ტაძარში შესრულებულ იქმნება წირვა და პანაშვიდი თავ. გივი **ამილახვარის სულის მოსახსენებლად**, იმ გივი ამილახვარისა, რომლის მეცადინეობითაც (1727 წ.) სიონის ტაძარი არ იქმნა ჯამეთ გადაკეთებული, რის შესახებაც გამოსცა ფირმანი (ბრძანება) ისაკ-ფაშამ. დღესვე გარდაიხდიან პანაშვიდს შიო-მღვიმის მონასტერში სადაც დასაფლავებული არის გვამი თავადის გივი ამილახვარისა („ივ.“).

◆ **რუსეთიდან გადმოსახლებულთა კავკასიის დამხმარებელი საზოგადოების** წევრთა კრება 13 აპრილს ვერ შესდგა კანონიერ რიცხვის მოუსვლელობისა გამო. სამაგიერო კრება იქნება კვირას, 23 აპრილს.

◆ სენატმა განმარტა, რომ ვაჭართა წოდებრივ მოწმობებიდგან ქალაქის თვით-მმართველობამ არ უნდა აიღოს **გარდასახადი**.

◆ „ტფ. ფურცლის“ სიტყვით, ამიერ კავკასიის რკინის გზების უფროსი **ვედენეევი** პეტერბურგში გადაჰყავთ მაღალ თანამდებობაზე.

◆ სენაკის მაზრის სოფ. ნოსირის მცხოვრებთ შუამდგომლობა აღუძრავთ იმის შესახებ, რომ მდ. ტეხურზე, ნოსირსა და ახალსენაკის შუა, გაკეთებულ იქმნას **რკინის ხიდი**.

◆ ფინანსთა სამინისტროს გადაწყვეტილებით, 1802 წლის 1-ლ ივლისიდან მთელს რუსეთში აკრძალულ იქნება კერძო სავაჭრო დაწესებულებებში **არაყის და სხვა მაგარ სასმელების** გაყიდვა; ისინი გაიყიდებიან მხოლოდ სახაზინო დუქნებში.

◆ **გამოფენა კონკურსების შესახებ.** წარსულ-წელს, როგორც მკითხველებმა უწყიან კავკასიის სასოფლო საზოგადოებათა განყოფილების მიერ გამართული იქმნა სხვა და სხვა დაბებში და სოფლებში გამოფენა—კონკურსები მეაბრეშუმეობისა და მეფუტკრეობის ნაწარმოების შესახებ. სულ გამართული იყო 18 გამოფენა მთელ კავკასიაში. ამათში საქართველოში გამართულ-იყო 7,—სოხუმში, ახალსენაკში, ხონში, ზაქათალაში და კელასციხეში (მეაბრეშუმეობისა), ქ. ოზურგეთში. (მეფუტკრეობისა), წინანდალში და კარდანახში (ვენახის წამლობის შესახებ); ყველა ამ კონკურსებში მიიღეს მონაწილეობა 563 ექსპონენტმა (მეტოქემ). ამათ რიცხვში დაჯილდოებულნი იქმნენ 214 ექსპონენტი ვერცხლის მენდლებით: 1) გოგოლაშვილისა, მარიამ პავლეს ასულს 2) გურიის ამხანაგობა «მუშამავალი» 3) რამიშვილი, პანტელეიმონ 4) წულაძე აპოლონი, ბრინჯაოს მედლით 5) კნიაჟ. მაღალოვისა-სოფიო გუსტავეს ასული. ქების-ფურცელი სხვა და სხვა საჩუქრებით 9) ჩხეიძე კნ. მინდა (ინკუბატორით ჭიის გამოსაყვანი მაშინა). 7) კალანდარაშვილი ტრიფონ ათანასისძე. (ინკუბატორი) 8) ტაჯორბანიძე სიმონ გაბრიელისძე (ინკუბატორი) 9) ქ. დევიძე—ატატო. (გიგრომეტრით). 10) გეთია, ვასილ ბურდღუსძეს (პრობოინიკები ქაღალდის დასაჭრელი მაშინები) 11) ჩახავა, მარიამ ანდრიას ასულს (პრობოინიკები) 12) ქუთათელაძე ემილია ათანას ასული. (პრობოინიკები) ტერმომეტრებით. 13) ფოცხვერია ანასტასია 14) მუშკუდიანი გიორგი 15) გოროზია ეკატერინა იოსების ასული 16) აგირთავა სალომე კავასას ასული 17) გრიგოლია ნინო ვასილის ასული. იმ სასწავლებელთ, რომელთაც კონკურსებშიც მიიღეს მონაწილეობა და ტფილისის სამეცნიერო-სამეურნეო გამოფენაშიაც—მიეცა ერთი საჩუქარი—მეორე ხარისხის. (დიპლომები) ოზურგეთის სამოქალაქო სასწავლებლის სამეურნეო განყოფილებას. 2) მესამე ხარისხის—2) საჩხერის სამინისტრო სკოლას 3) მარანის სამინ. სკოლას. 4) ახალ-სენაკის სამინისტრო სკოლას. და 5) ბახვის ორ-კლ. სკოლას. მეოთხე ხარისხის— 6) ტამაკონის, 7) სალხინოს, 8) ლანირის, 9) ხორგის, 10) ხეთის, 11) დიდი ჯიხაიშის 2-კლ. სკოლას. მეხუთე ხარისხის 12) კვათახის. და ნიგოითის სამინისტრო სკოლებს. დანარჩენებს მიეცათ ქების ფურცლები.

◆ დიდი მთავრის მიხეილ ნიკოლოზის ძის ბორჯომის მამულის გამგეობა აცხადებს, რომ წელს ზაფხულში და შემოდგომაზე რკინის გზის სადგურ ბაკურიანზე, მშვენიერ ადგილას, მსურველთ მიეცემათ იჯარით სააგარაკო ალაგები ზომით 200 ოთხ კუთხი და მეტი საჟენი, 36 წლით, საჟენი ღირება წლიწადში 10 კაპეიკიდან 30-მდე. დაწვრილებითი ცნობები მსურველთ შეუძლიანთ გაიგონ ხსენებულ მამულის კონტორებში—ბორჯომს და ტფილისს (კორონცოვის ქუჩა, სადაც ტყის მასალის საწყობია).

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

(საგანგებო)

მოსკოვი, 13 აპრილი. გუშინ დიდ საიმპერატორო თეატრში საქველ-მოქმედო წარმოდგენა იყო „წითელი ჯვარის“ მოწყალების დათა სასარგებლოდ. წარმოდგენას დაესწრნენ მათი უდიდებულესობანი და დიდნი მთავარნი ვლადიმერ ალექსანდრეს ძე, ანდრია ვლადიმერის ძე და სერგეი ალექსანდრეს ძე მეუღლითურთ. თამაშობდნენ ოპერას „ლაკმე“. პირველი მოქმედების დასრულების შემდეგ, საზოგადოების თხოვნით, ორკესტრმა სამჯერ დაუკრა საერო ჰიმნი, რომელიც დასრულდა დამსწრეთა „ურას“ ყვირილით. მათი უდიდებულესობანი ლოჟიდან თავის დაკვრით მადლობას უხდიდნენ საზოგადოებას უქვეშევრდომილეს გრძნობათა გამოცხადებისათვის. წარმოდგენის დასრულების შემდეგ ორკესტრმა კვლავ დაუკრა ჰიმნი; საზოგადოებამ „ურას“ ყვირილით გააცილა მათი უდიდებულესობანი.

გუშინ კრემლის დიდ სასახლეში უდიდებულესობას წარუდგნენ; ვარშავის სასახლის უფროსის თანაშემწე პოლკოვნიკი მარჩენკო, გარეშე საქმეთა სამინისტროს მოსკოვის არხივის დირექტორი თავ. გოლიცინი და გამგე მოსკოვის საკონტროლო პალატისა ტატარინოვი.

მოსკოვი. დღეს, 13 აპრრილს, მონაზონის ანასტასიას გარდაცვალებისა გამო, რომელიც ერობაში მისი იმპერატორებითი უმაღლესობა დიდი მთავრინა ალექსანდრა პეტრეს ასული ბრძანდებოდა, მოსკოვში ბაირაღები ჩამოხსნილ იქმნა და ქალაქმა ჩვეულებრივი სახე მიიღო. ღვთის მშობლის ეკკლესიაში კრემლის სასახლეში გარდახდილ იქმნა წირვა და პანაშვიდი, რომელსაც დაესწრნენ ხელმწიფე იმპერატორი, დედოფალი, დიდი მთავრები ვლადიმერ ალექსანდრეს ძე და ანდრია ვლადიმერის ძე და ხელმწიფე იმპერატორის ამალა.

მოსკოვი. დღეს, ოთხ საათზე, ხელმწიფე იმპერატორი, დედოფალი და დიდი მთავრები—ვლადიმერ ალექსანდრეს ძე, ანდრია ვლადიმერის ძე და სერგეი ალექსანდრეს ძე მეუღლითურთ ბრძანდებოდნენ ნოვოსპასსის მონასტერში, სადაც სამეფო სახლის წინაპარნი არიან დაკრძალულნი. მათ უდიდებულესობათ მიეგება არქიმანდრიტი კლიმენტი. მათი უდიდებულესობანი და უმაღლესობანი ემთხვივნენ სასწაულთ-მომქმედ ხატს, თაყვანი სცეს წინაპართა ნაშთს და დაათვალიერეს მონასტერი. ხალხი აღტაცებით ეგებებოდა და გააცილა მათი უდიდებულესობანი.

17 აპრილს მათი უდიდებულესობანი დაესწრებიან ჯარების პარადს.

13 აპრილი

დევეტსდორპი ბურებმა მიატოვეს თავიანთი პოზიცია. ბლუმფონტენიდან მომავალი გენერალი ფრენჩი შეებრძოლა მტერს როიკოპთან და გზა მოუჭრა მას ქალაქის ჩრდილოეთით. ბურები ჩრდილოეთ აღმოსავლეთისაკენ წავიდნენ. ზარალი ბურებისა, რომელთაც ბოტი და დევეტი სარდლობენ, დიდია. არტილლერია უკან მისდევს ბურებს. ფრენჩი სდევნის მტერს მიდამოებში.

ლონდონი. გაზ. „დეილი მეილ“-ს ატყობინებენ ლორენცო-მარკეზიდან, 12 აპრილს: „კვირას, ღამით, მოინდომეს კომატინორტთან მდებარე ხიდის დანგრევა, მაგრამ ვერ აღასრულეს განზრახვა, რადგანაც კაფრებმა შეუტყვეს. ამის შემდეგ ბურებმა მოუმატეს ჯარების რიცხვს საზღვარზედ“.

გაზ. „ტაიმს“-ს ატყობინებენ ბუენოს-აირესიდან: „მიწად-მოქმედების მინისტრმა დაარწმუნა ინგლისის ელჩი, რომ იმ შემთხვევაშიაც კი, თუ აღკრძალული იქნება ჭირის მიზეზით, ცოცხალი საქონლის ევროპაში გაყვანა, სამხრეთ-აფრიკაზე არ იქმნება ეს აკრძალვა გავრცელებული ბრიტანიის მთავრობის პატივისცემით.

პრეტორია. გუშინ საღამოს საშინელი აფეთქება მოხდა ზარბაზნების ქარხანაში. შენობა სრულიად დაინგრა. 10 კაცი მოკლულია, 32 დაჭრილი. დაჭრილ მოკლულთა უმრავლესობა ფრანგი და იტალიელი მუშები იყო. აფეთქების მიზეზი არავინ იცის. აფეთქების შემდეგ ცეცხლი გაუჩნდა ყველა მახლობელ სახლებს. ქალთა და ბავშვთა ყვირილ-ხივილმა შფოთი და არეულობა გააძლიერა. „წითელ ჯვარის“ რაზმმა დახმარება აღმოუჩინა დაჭრილთ.

ლონდონი. „დეილი მალ“-ს ატყობინებენ კიმბერლეიდან 12 აპრილს: „გუშინ ბურები დაბანაკდნენ ვინძორტაუნთან. ისინი არიან კაპის მეამბოხენი, რომელნიც მიდიან ჩრდილოეთით თავიანთ ოჯახებით. რაზმი შესდგება 500 კაცისაგან“.

„ტაიმს“-ს ატყობინებენ ლორენცო-მარკეზიდან 12 აპრილს; „სარწმუნო პირები ამბობენ, რომ ბურების მთავრობა აგროვებს დიდძალ სურსათსა და სანოვაგეს ლინდენბურგის ოლქის საწყობებში. ეს გარემოება ამტკიცებს იმ აზრს, რომ ბურები ამ ოლქს სთვლიან თავის უკანასკნელ პოზიციად. ამავე დროს ბურები ამაგრებენ იოჰანესბურგის და პრეტორიის მიდამოებს. იოჰანესბურგის ქარხანაში ყოველ კვირა კეთდება 700 ყუმბარა“.

„ტაიმს“-ს ატყობინებენ მაფეტენგიდან 12 აპრილს, რომ ბურებმა უკან დაიწიეს ვეპერენიდან ლედი-ბრანდისაკენ; მათ ინგლისელები არ გაჰყვნენ. დალგეტის მოუკლეს 33 და დაუჭრეს 132. ალივალნორტში მოვიდა ორი მზვერავი, რომელნიც ბურებს გამოქცევიათ. მათის სიტყვით, ბურების თათბირზე ლანდროსტს ვანდერგვევენს სიკვდილით დასჯა მიუსაჯეს, როგორც ინგლისელებისაგან დანიშნულს.

კაპშტადტი. ხმა არის, რომ კაპის მინისტრთა შორის უთანხმოება ჰსუფევსო. ამბობენ, რომ ორი მინისტრი მომხრეა სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკების შეერთებისა ინგლისთან, ორი კი ამის წინააღმდეგია; ერთი მინისტრი ნეიტრალია.

14 აპრილი

პეტერბურგი. დიდი მთავრინა ალექსანდრა პეტრეს ასული, მონაზნობაში ანასტასიათ წოდებული, კიევში ღვთივ განისვენა 13 აპრილს, ნაშუადღევის 1 საათ. 30 წამზე.

საერო განათლების მინისტრის ცირკულიარი: „შესაძლებლად ვიცან გიმნაზიის, პროგიმნაზიის და რეალურ სასწავლებლის მოსამზადებელ განყოფილებაში მისაღებ ბავშვებს გამოსცდიდნენ არა მარტო აგვისტოში, არამედ მაისშიაც, ხოლო იმ პირობით, რომ გამოცდაში კარგად გამოსული ბავშვები ჩაირიცხებოდნენ სასწავლებელში თანახმად ამ საგნის შესახებ არსებულ წესებისა.

ოტტავა. დღეს საშინელმა ცეცხლმა გადაბურგა რამდენიმე ხის სახერხი ქარხანა, შეშის საწყობები, წისქვილები, ელქტრონის სანათის სადგური, რკინის გზის დეპო. ცეცხლი აქამდის ვერ გაუქვრიათ. მძვინვარებს დასავლეთის ღონიერი ქარი და დიდ საშიშშია ქალაქის ერთი ნაწილი. მთავრობამ შველა სთხოვა მონრიალს. ტორონტის და ბროკვილლს. პარლამენტის სხდომები გადიდვა სამშაბათამდის. სახლებში, იმის მიზეზით, რომ ელექტრონის განათება მოისპო, სიბნელე სუფევს. სტიქიონთან საბრძოლველად მოწვეულ იქმნა მილიცია. აქამდისინ 4,000,000 ზარალი მოიტანა ცეცხლმა.

ლონდონი. რობერტსი იტყობინება ბლუმფონტენიდან, დღეის რიცხვით: „გუშინ გენერალი გამილტონი იძულებული შეიქმნა დაეტოვებინა მკვიდრი პოზიცია ისრაელპორტთან, — ამის მიზეზნი არიან გენერლები ბიდლეი და სმიტდორიენი, რომელთაც გარშემოუარეს გამილტონის პოზიციას და რომელნიც დღეს ტაბანჩუზე მიელაშქრებიან. ჩვენ მცირე ზარალი მოგვივიდა“.

ვაშინგტონი კონსტანტინეპოლში მყოფმა ამერიკის საქმეთა რწმუნებულმა 11 აპრილს გარდასცა პორტას ნოტა, რომლითაც, თანახმად გარეშე საქმეთა მინისტრისაგან გამოგზავნილ ინსტრუქციისა, აუცილებლად თხოულობს დაჯილდოვებას. ნოტას არა აქვს ულტიმატუმის ხასიათი, იგი ეთანხმება გარეშე საქმეთა სამინისტროს გარდაწყვეტილებას— მიღებულ იქმნას ყველა მშვიდობიანობის დამცველი ზომები სადავო საკითხის გარდასაწყვეტად.

წმ. ელ. კუნძული. დღეს, დილით, აქ მოიყვანეს მეორე ჯგუფი ტყვეებისა, ამ ჟამად საავადმყოფოში იმყოფება 20 ტყვე, მათგან 9 წითელით არის ავად. ორშაბათს 2 ტყვე გარდაიცვალა და სამშაბათს დაასაფლავეს სამხედრო წესით.

დევეტსდორპი. გენ. პოლკერიუმ ბრძანება გასცა დაიტაცონ მიდამოებში მსხვილ-ფეხი საქონელი.

ვარრენტონი. კლინდამში ბურებმა, რომელთაც შეუერთდნენ 800 პრისკელი მეამბოხე, დაიპყრეს 200 კული ფქვილი, რომელიც ეკუთვნოდათ ახლად დაბრუნებულ გაქცეულებს. დატუსაღებულია ოთხი უკანასკნელთაგანი.

ნოვოჩერკასკი. 13 აპრილს აქ მობძანდა იუსტიციის მინისტრი ადგილობრივ პირობათა გასაცნობად, რომელიც საჭიროა სამხრეთ რუსეთში ახალი სამოსამართლო პალატის გასახსნელად. ნოვოჩერკიდან როსტოვში, დონზე და ტაგანროგში გაივლის.

პენზა. კარპოვთა საქმე, რომელიც გაგრძელებაა ცნობილის საქმისა შესახებ გენერლის მეუღლის ბოლდიროვის მკვლელობის საქმისა, გასარჩევად დანიშნულია პენზას ოლქის სასამართლოში 21 აპრილს. საქმის განხილვაში მიიღებენ მონაწილეობას ნაფიცი მსაჯულნი.

ლონდონი. როდსკოპიდან, რომელიც იმყოფება ბლუმფონტენიდან სომხეთისაკენ 30 მილის სიშორეზე, გენერალი რენდლი იუწყება გელიოგრაფით, რომ მტერს, რომელიც ახლო სდგას, ჰყავს 7000 კაცი. ფერმერთა წინააღმდეგ, რომელნიც მტერს მხარს უჭერენ, შემდეგ იმისა, რაც ინგლისელები მათ ლმობიერად მოეპყრნენ,—მიღებულია სასტიკი ზომები.

ბუქარესტი. ოფიციალური ცნობებიდან სჩანს, რომ თუმცა მოსავალსს ისეც კარგი პირი ჰქონდა, მაგრამ წვიმებს შემდეგ უფრო გაკეთდა.

დრ. რედ. **ალ. ჭყონია**

გამოსადეგი ცნობანი

საკალენდრო ცნობები

შაბათი, 15 აპრილი; ახალი სტილით **28** აპრილი. წლის დასრულებამდე დარჩა **160** დღე. მთვარის ოც-და-მეათე დღე. აღდგომის დღესასწაულის მე-7 დღე. ხსენება წმ. მოწამ. არისტარხისა, პუდასი და ტროფიმესი; მოწამე საბბასი და წმ. სუქიასი და მოყვასთა მისთა; ქალწ.- მოწამ. ვასილისასი და ანასტასიასი.

კვირა, 16 აპრილი; ახალი სტილით **29** აპრილი. წლის დასრულებამდე დარჩა **259** დღე. მთვარის 1-ლი. დღე. კვირაცხოვლობა. ხსენება მოწ. აღაპიასი, ირინესი, ლეონიდესი და თეოდორასი.

შემდეგი უქმი დღე: კვირა, 23 აპრილი—სახელწოდება მის უდიდებულესობისა იმპერატრიც ალექსანდრა თეოდორეს ასულისა.

ნიხრი

ხორცი ძროხისა	1	გ.	—10	კ.
სუკი	1	»	—15	კ.
» ცხვრისა .	»	»	—11	კ.
» კამეჩისა. .	»	»	— 5	კ.
» ღორისა. .	»	»	— 8	კ.
» ღორის ზარკალი სალორჯეთი .	1	»	—10	კ.

(ძროხისა და ცხვრის ხორცს იის ფერი ბეჭედი ადევს, კამეჩს—მწვანე, ღორს—დამღა).

პური ფურნისა	I ხარ.	1 გ.		5	კ.
» »	II	»	»	» 3½	»
» »	III	»	»	» 3	»
იგივე თონისა	I	»	»	» 5	»
» »	II	»	»	» 4	»
» »	III	»	»	» 3½	»
ლავაში ჯვ. მმ.	I	»	»	» 6	»
» »	II	»	»	» 4	»

ტფილისის ბაზრები:

გაიყიდა მეიდნებზე: ვოკზალზე,

		მ. კ.	მ. კ.,	
ხორბალი საუკ. ფუთი.	1	1 30	1 20	
ხორ. წითელი. . .	1	1 15	—	
ქერი	1	— 88	—85	
სიმინდი	1	— 70	——	
ფქვილი სოფლისა.	1	1 20	——	
» უფრო მდარე.	1	1 10	——	
კომბოსტო. . . .	1	— 60	——	
კარტოფილი. . . .	1	— 60	——	
ხახვი	1	— 50	——	
თივა	1	— 60	——	
ბზე	1	— 28	——	

შეშა რცხილისა 1 სრული საყ. საწყობებში 38 მ., შეშა ნარევი 36 მ. ცხვარი თუშისა 3 მ. 50 კ.-დან 5-მდე, ცხვარი თათრული 3 მ. 8 კაპეიკიდან 4 მ. 60 კ.-მდე, ღორი ადგილობრივი ჯიშისა 8.-დამ მ. 50 კ.-მდე, ძროხა და ხარი აქაური საკლავი 30 მ.-დან 45 მ.-მდე, ხარი შესაბმელი,—კამეჩი —მ. -მდე, კამეჩი საკლავი 26 მ.-დამ 34 მან., შესაბმელი— მ.

რუსეთის ბაზრები:

ფქვილი როსტოვში.

ხარისხი.	ხარისხი.
№ 0—9 მ. 25 კ.	№ 4—7 » 25 »
№ 1—8 » 50 »	№ 5—7 » — »
№ 2—8 » — »	№ 6—6 » 75 »
№ 3—7 » 50 »	№ 7—6 » 25 »

სიმინდი (ნოვოროსსიაში) 1 ფ. 54 კ. 41 კ. ქერი როსტოვში 66 კ. 62 კ.-მდე ნოვოროსსიაში 68 კ. 69 კაპიკამდე.

მოტანა ტფილისამდე 1 ფ. 87 კ.
შაქარი იქვე ფუთი 5 მან. 70 კ.
„ ფშხვნილი „ 4 „ 80 „

მატყლი ისპანიური, თეთრი ფ. 10 მ.—11 მ. 85 კ., მატყლი 10% შავ-ნარევი — ადგილობრივი—3 მ. 50 კ.—4 მ. 10 კ., გარეცხილი 8 მ. 37 კ. ისპანიის ჯიშის ცხვრის ტყავი თითო 2 მ. 60 კ.-მდე.

სააგადმყოფოები

ქალაქის სახელმწიფო საავადმყოფო, მიხეილის ქუჩა, სახელმწიფო სახლი. ფასი საერთო ოთახში —12 მ. თვ. ცალკე ოთახში—60 მ. თვ.

ქალაქის სამკურნალო. მუხრანის ქუჩა, სახლი ტერ-ოსიფოვისა. რეპ 230 კაპ. ღარიბთათვის რჩევა, ჩაა და წამლობაც უფასოა. სამკურნალოს გამგე ექიმი გ. თარხანოვი.

ქალაქის სამკურნალოს განყოფილებანი: ავლაბრისა, კახეთის ქუჩა, სახლი ტერტეროვისა. გამგე ექიმი მირაქოვი.

ქუჩისა, ალექსანდროვის ქუჩა, სახლი მელქუმოვისა. ექიმი ნ. გასუმოვი.

ხარფუხისა, გორონცოვის ქუჩა, სახლი ეკლიგაროვისა. ექიმი ტერ-ასატუროვი.

ოქრომჭედლების სამკურნალო, ელისაბედის ქუჩა, სახლი ჩითახოვისა. ექიმებს უფასოდ აძლევენ რჩევას. გამგე ექიმი გ. ტარსაძე.

ქალაქის საავადმყოფო სულით-ავადმყოფთათვის. უფასო—იმერზეგა კოჯრის ქუჩაზე, ბარონესა ტიზენჰაუზენისა და ეკუმოვის სახლში. ექიმი მ. გედევანიშვილი.

სიფილისით ავადმყოფთა ქალთათვის საავადმყოფო იმყოფება ავლაბარში, მეტრე-ბეგლარ გელოვანისათან. 25 ადგილი უფასოა, 15 ადგილი—ფასიანი. თვეში ღირს 12 მან. ექიმი ისტამბოვი.

გადამდებ სენით ავადმყოფთათვის უფასო საავადმყოფო. გამგე ექიმი გულბეკიანცი.

ქალაქის უფასო ღამე თავ-შესაფარი სახლები:

1) გორონცოვის ქუჩა, მეტეხის ნაწილი, სახლი მელიქიშვილისა.

დიდუბეში, სახლი გოლდლიუსტისა.

მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლებისა.

სახალხო მატარებელი № 1 ბათომიდან ტფილისში გამოდის 4 ს. 15 წ. დღ.; ტფილისში მოდის 8 ს. 40 წ. დილ.; ტფილისიდან ბათუმში გადის 9 ს. 10 წ. დილ., ბათუმში მიდის 8 ს. 32 წ. საღ.

საფოსტო მატარებელი № 3 ბათომიდან ტფილისში გამოდის ღამის 12 ს. 20 წ., ტფილისში მოდის საღამოს 6 ს. 28 წ.; ტფილისიდან ბათუმში გადის საღამ. 7 ს. 32 წუთ., ბათუმში მიდის დილის 8 ს. 12 წ.

სახალხო მატარებელი № 2 ბათუმიდან ტფილისში გამოდის 9 ს. 15 წუთ. დილ., ტფილისში მოდის საღამოს 8 ს. 35 წ.; ტფილისიდან ბაქოში გადის საღ. 9 ს. 23 წ., ბაქოში მიდის 1 ს. 04 წ. დღის.

საფოსტო მატარებელი № 4 ბათუმიდან თბილისში გამოდის 9 ს. 05 წ. საღ., თბილისში მოდის 9. 45 წ. დილით; თბილისიდან ბაქოში გადის დილის 11 ს. 32 წ., ბაქოში მიდის დილის 6 ს. 15 წ.

მატარებელი № 5 ტფილისიდან ბორჯომში გადის დღისით 3 ს. 25 წ., ბორჯომში მიდის 8 ს. 03 წ. საღ.

მატარებელი № 6 ბორჯომიდან ტფილისში გამოდის 8 ს. 20 წ. დილ., თბილისში მოდის დღისით 12 ს. 55 წ.

სამტრედიიდან ფოთში სამი სახალხო მატარებელი გადის დღეში: პირველი—ღამის 5 ს. 02 წ., მეორე—დღ. 12 ს. 40 წ., მესამე—საღამოს 7 საათ. 30 წ., ფოთში მოდის—პირველი 7 საათ. 12 წ. დილით, მეორე—2 ს. 49 წ. დღ. და მესამე, 9 ს. 49 წ. საღ.

ფოთიდან სამტრედიაში გადის სამი მატარებელი: პირველი—ღამის 1 ს. 11 წ., მეორე—დილის 6 ს. 20 წ., მესამე—საღ. 9 ს. 48 წ.; სამტრედიაში მიდის პირველი 3 ს. 20 წ. ღამის, მეორე—8 ს. 42 წ. დილის, მესამე—ღამის 11 ს. 57 წ.

ფოთიდან რიონში გადის დილის 6 ს. 20 წ., რიონში ფოთიდან მიდის დილის 6 ს. 45 წ.

რიონიდგან ქუთაისში გადის შემდეგი მატარებელი: ღამის 3 ს. 55 წ., და 5 ს. 30 წ. დღის 1 ს. 30 და 4 ს. 50 წ., საღამოს 6 ს. 30 წ. დილის 8 ს. 45 წ. და 10 საათ.

ქუთაისიდგან რიონში მიდის ღამის 12 ს. 55 წ., და 4 ს. 40 წ. დღისით 12 30 წ., 3 ს. 50 წ., და 5 ს. 30 წ.,

შორაპნიდან ჭიათურაში გადის დღეში ორი სახალხო საქონლის მატარებელი. პირველი გადის დილის 6 ს. 50 წ., მეორე 5 ს. 15 წ. დღისით.

ჭიათურაში მიდის პირველი—დილის 9 ს. 42 წ. მეორე—საღამოს 8 ს. 07 წ.,

ჭიათურიდგან შორაპანში გადის ორი მატარებელი: პირველი 1 ს. 40 წ. დღის, მეორე—საღამოს 11 ს. 15 წ. შორაპანში მიდის—პირველი დღისით 4 ს. 31 წ. მეორე ღამის—2 ს. 05 წ.

მიხაილოვოიდგან სურამში გადის დღეში ოთხი მატარებელი. პირველი ღამის 12 ს. 03 წ., მეორე დილის 6 ს. 25 წ., მესამე,—დღის 1 ს. 5 წ. და მეოთხე საღამოს 7 ს. 18 წ.

სურამში ყველა ეს მატარებლები 12 წ. განმავლობაში მიდიან.

სურამიდგან მიხაილოვოში გადის ოთხი მატარებელი. პირველი ღამის 5 ს. 08 წ., მეორე დილის 11 ს. 48 წ., მესამე დღის 4 ს. 40 წ., მეოთხე—საღამოს 10 ს. 50 წ.

მიხაილოვოში 12 წ. განმავლობაში მიდიან.

ქუთაისიდგან ტყიბულში გადის ღამის 6 ს. 50 წ. ტყიბულში ჩადის 10 ს. დილის.

ტყიბულიდგან ქუთაისში გადის დღისით 1 ს. 30 წ., ქუთაისში მიდის 6 ს. 30 წ. დღისით.

ომნიბუსების მიმოსვლა ტფილისისა და ვლადიკავკასის შორის დაწყებული 1 ნოემბრის 1899 წ. ვიდრე 1 მაისამდის 1900 წ.

თბილისიდგან ხუთი-საჯდომიანი კარეტა გადის დილის 8 საათზე (მლეთში ღამის თევით) და ვლადიკავკასში ჩადის საღამოს 7 ს. 30 წ. და ექვს-საჯდომიანი ომნიბუსი გადის ნაშუადღევის 3 საათზე და ვლადიკავკასში ჩადის მეორე დღის საღამოს 5 ს. 35 წ.

ვლადიკავკასიდგან: ხუთ საჯდომიანი კარეტა გამოდის დილის 8 საათზე (ღამის თევით მლეთში) და ჩამოდის ტფილისში მეორე დღეს საღამოს 6 ს. 40 წ., ექვს-საჯდომიანი ომნიბუსი გამოდის საღამოს 8 საათზე და ტფილისში ჩამოდის მეორე დღეს საღამოს 9 ს. 30 წ.

განცხადებანი

ტფილისის ქალაქის გამგეობა

აცხადებს, რომ იმის თანადასწრებით ამ 1900 წლის 12 მაისს მოხდება

საჯარო ვაჭრობა

რომელზედაც გაიყიდება ქალაქის (აბესალომოვისეული) ორ-სართულიანი აგარაკი მიწით, ზომით 203 ოთხ-კუთხი საჟენი, დაბა ბორჯომში, ვორონცოვის ქუჩაზედ, პარკის მახლობლად. ვაჭრობა სიტყვიერადაც შეიძლება და წერილობითაც, დაბეჭდილის კონვერტებით. აგარაკთან ერთად იყიდება მოძრავი ქონებაც: ავეჯეულობა, სასადილო, ჩაისა და სამზარეულოს ჭურჭელი. მიწა აგარაკს მიზომილი აქვს კავკასის ნამესტნიკად ნამყოფის მიერ 1851 წლის 22 დეკემბერს დამტკიცებულ იმ წესების თანახმად, რომელიც ბორჯომში სააგარაკო მიწების სარგებლობას შეეხება.

მსურველთ პირობანი შეუძლიანთ გამგეობის კანცელარიაში გასინჯონ ყოველ-დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, 10-დგან 2 საათამდე. დაბეჭდილი კონვერტები მიიღება 1900 წლის 12 მაისამდე, დილის 12 საათამდე. ამ კონვერტებში უნდა იყოს: ბე 2000 მანეთი, აღნაშნული: სახელი, მამის სახელი, გვარი, წოდება და ადრესი იმისი, ვინც მამულის ყიდვას აპირობს, აგრეთვე უნდა აღნიშნოს უმაღლესი ფასი. იმათ, ვინც ქალაქს გარეთა საცხოვრობს და ვაჭრობა სურს, პირობანი მოთხოვნილებისამებრ გაეგზავნებათ. (ნ.—5—5)

ტფილისის ქალაქის გამგეობა ამით აცხადებს, რომ, მის თანადასწრებით, 1900 წ. 19 აპრილს, შუადღის 12 საათზე, დანიშნულია ვაჭრობა, რომლით უნდა გაიცეს იჯარით მუშაობა ქუჩების შეკეთებისათვის: ქალაქის 1-ლ, მე-2 და მე-3 განყოფილებებში—5000 ოთხ. კუთხი საჟენისა, მე-4, მე-5 და მე-6 განყოფილებებში—2500 ოთხ-კუთხი საჟენისა, მე-7 და მე-8 განყოფილებებში—2500 ოთხ-კუთხი საჟენისა და მე-9 და მე-10 განყოფილებებში—5000 ოთხ-კუთხი საჟენისა.

ვისაც სურს მონაწილეობა მიიღოს ვაჭრობაში, შეუძლია განიხილოს დაწვრილებითი პირობები გამგეობის აღმაშენებელ განყოფილებაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა დილის 9 საათიდგან ნაშუადღევის—3 მდე. (ნ. 3—2)

ისტორიული ნარკვევი
ანუ
ქრისტომატია საქართველოს ისტორიისათვის
შედგენილი
ალექსანდრე ჭყონიასაგან
მოწონებულია კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველისაგან
საშუალო სასწავლებლების ბიბლიოთეკებისათვის
ფასი 1 მ. 50 კაპ.
ისყიდება ყველა ქართულ წიგნის მაღაზიებში.

გამომც. გ. ბუნია